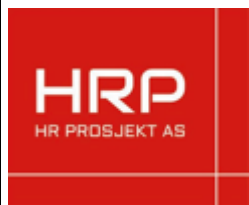

SIKKERHET, HELSE OG ARBEIDSMILJØ (SHA) SHA-PLAN

Prosjekt: 61704 Rong skule ny gymsal
Byggherre: Øygarden kommune
Byggeplass: Svartevikvegen 125, 1259 Gnr 38 Bnr 64
Utarbeidet: 28.09.2018
Sist oppdatert: 30.10.2018

SIKKERHET, HELSE OG ARBEIDSMILJØ (SHA) SHA-PLAN

INNHALDSFORTEGNELSE

0	INNLEDNING	3
0.1	Orientering om prosjektet	3
0.2	Utarbeidelse, oppdatering og distribusjon av SHA-planen	3
0.3	Vedlegg til SHA-planen	4
1	ORGANISERING	5
2	FREMDRIFT.....	7
3	RISIKOFYLTE ARBEIDER	8
3.1	Risikoforhold tidligfase	8
3.2	Risikoanalyser	8
3.3	Forebyggende tiltak	10
4	AVVIKSHÅNTERING	11
4.1	Avvik fra SHA-planen	11
4.2	Avvik fra forskrifter, SJA og arbeidsinstrukser	11

Revidert	Dato	Kommentar/revisjonstekst	Endret av	Kontrollert av
0	30.10.18	Oppdatert før anbudsutlysning	Frode Tufteland	Frode Knudsen

SIKKERHET, HELSE OG ARBEIDSMILJØ (SHA) SHA-PLAN

0 INNLEDNING

SHA-planen er byggherrens verktøy for å sikre at risikoforholdene forbundet med byggearbeidene i dette prosjektet håndteres på en forsvarlig måte i henhold til byggherreforskriften av 2010.

Alle arbeidstakere plikter å sette seg inn i SHA-planen og sikkerhetsbestemmelsene som gjelder for byggeplassen.

0.1 Orientering om prosjektet

Det skal etableres en frittstående gymsal i tilknytning til Rong skule i Svarteviksvegen 125, G.nr 38 B.nr. 64, på Rong i Øygarden Kommune. Gymsalen skal plasseres parallelt, like ved Rong Skule og i nærhet av snuplass der skolebussen setter av skoleelever.

Bygget skal ha et funksjonsareal på 350 m², med en gymsal med aktivitetsflate på 213m². Fri høyde i gymsalen skal være 6 meter. Gymsalen skal dekke behovet som grunnskolen har i form av kroppsøving. Bruken skal dekke aktiviteter som lek, allsidig idrett, dans og friluftsliv. Bygget skal også kunne anvendes til samlingsted i kultur og læringssammenheng. Gymsalen skal ha akustikkdemping, Klasse B for etterklangstid.

Gymsalens plassering er på samme tomt som Rong skule, og skal ha inngangsparti mot skolen. Dette for at skolen og gymsal skal kunne brukes sammen ved større kultur eller idrettsarrangementer, og kunne benytte funksjonene som skolen har.

0.2 Utarbeidelse, oppdatering og distribusjon av SHA-planen

Oppgaven med å utarbeide, oppdatering og distribusjon er fordelt som vist i tabellen nedenfor:

Prosjektfase	Dokumentansvarlig	Funksjon
Programfase	HR Prosjekt AS	BHO
Skisseprosjektfase	HR Prosjekt AS	SHA-koordinator prosjektering (KP)
Detaljprosjektfase		SHA-koordinator prosjektering (KP)
Byggefase	HR Prosjekt AS	SHA-koordinator utførelse (KU)

Tabell 1: Oversikt over dokumentansvarlig for planen.

Byggherren er ansvarlig for å følge opp at SHA-planen blir utarbeidet, oppdatert og gjort kjent for alle på byggeplass.

SIKKERHET, HELSE OG ARBEIDSMILJØ (SHA) SHA-PLAN

0.3 Vedlegg til SHA-planen

Følgende dokumenter er vedlegg til SHA-planen. Noen dokumenter skal brukes uten endringer. Dette er i så fall oppgitt under Kommentarer. Dersom virksomheten har egne dokumenter som benyttes, skal disse gjennomgås og godkjennes av SHA-koordinator for utførelse for å sikre at de inneholder minimum de momenter som Øygarden kommune krever.

Nr.	Dokument	Kommentar
1	Sjekkliste for oppslagstavle på byggeplass	Minimumskrav til oppslagstavlen.
2	Varslingsinstruks	Skal henges opp på oppslagstavle og andre hensiktsmessige steder.
3	Samordningsskjema	Arbeidstilsynets skjema 504.
4	SHA-rapport fra KU til BH	Se kap. 4 om avvikshåndtering. Skal brukes uendret.
5	Månedrapport for SHA fra hovedleverandør til SHA-koordinator (KU)	
6	Byggherreforskriften- oppgavefordeling	NS 8440 B

SIKKERHET, HELSE OG ARBEIDSMILJØ (SHA) SHA-PLAN

1 ORGANISERING

Organisasjonskartet under viser hvordan prosjektet er strukturert og hvem i prosjektet som har de ulike rollene etter byggherreforskriften. Ved revideringer av organisasjonskartet må det påses at den valgte entreprisemodell og øvrige roller i prosjektet synliggjøres for å unngå eventuelle rollekonflikter.

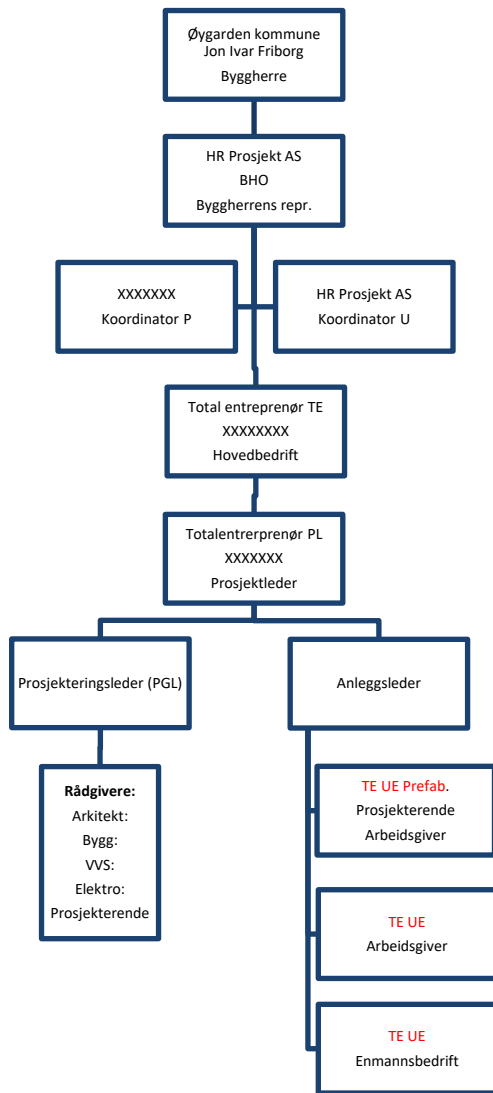
Oppgavene til de ulike rollene i prosjektet fremgår av oppdragsbeskrivelsen. Det gjøres også oppmerksom på at utfylt blankett NS 8440 B gir en oversikt over oppgavefordeling etter byggherreforskriften.

Entrepriseform	Kryss av	Merknader
Totalentreprise	X	
Utførelsesentreprise		
Samspillskontrakter		

Figur 1 Totalentreprise

SIKKERHET, HELSE OG ARBEIDSMILJØ (SHA) SHA-PLAN

SIKKERHET, HELSE OG ARBEIDSMILJØ (SHA) SHA-PLAN

2 FREMDRIFT

Ved fremdriftsplanlegging i prosjektet må det sørges for at sikkerhet, helse og arbeidsmiljø vektlegges samtidig som det settes av tilstrekkelig tid til å ivareta tiltakshavers krav til kvalitetsmessig godt utført arbeide.

Når prosjektets fremdriftsplan detaljeres skal den vise at de forskjellige arbeidsoperasjoner ikke sammenfaller i tid slik at arbeidstakerne utsettes for farer, og den skal være så detaljert at den er et hensiktsmessig verktøy for koordinering i utførelsesfasen. Fremdriftsplanen ajourføres av totalentreprenør. De sikkerhetsmessige kritiske aktiviteter skal merkes tydelig og vies ekstra oppmerksomhet ved utførelsen.

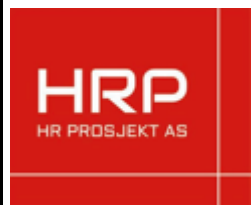
Koordinator for utførelse skal delta på alle fremdriftsmøter og påse at SHA er fast tema. Koordinator for utførelse skal innkalles til alle byggemøter, og andre møter der SHA skal eller kan bli tema i møte. Ved endringer i planlagt fremdrift, skal det alltid foretas en vurdering om risikoforholdene er endret som følge av tidspress, annen rekkefølge på arbeider, flere arbeidsoperasjoner samtidig i samme område osv.

Overordnet tidsplan for arbeidet:

NR	Beskrivelse	Dato
1	Offentlig utlysning	02.11.2018
2	Kontrahering entreprenør inkludert PRO	22.01.2019
3	Oppstart mobilisering	01.04.2018
4	Tett hus	15.08.2019
5	Teknisk ferdigstilling	06.11.2019
6	Søknad om ferdigattest	15.11.2019
7	Sluttoverlevering av tekniske fag	05.06.2020

Tidsplan som i detalj angir når og hvor de forskjellige arbeidene skal utføres, rekkefølgen på arbeidene, og hvor mye tid som er avsatt til de enkelte arbeider skal være tilgjengelig for alle på bygge- og anleggsplassen. Denne tidsplanen skal holdes løpende oppdatert, og forefinnes i anleggsbrakken.

Byggherren har kontrollert at:	Ja	Evt. merknader
det er avsatt nok tid til prosjektering	X	
det er avsatt nok tid til utførelse	X	
det er tatt hensyn til samordning av de forskjellige arbeidsoperasjoner	X	

SIKKERHET, HELSE OG ARBEIDSMILJØ (SHA) SHA-PLAN

3 RISIKOFYLTE ARBEIDER

3.1 Risikoforhold tidligfase

Det er i tidligfase avdekket følgende risikoforhold som er omtalt.

Det vil fra byggestart være full skoledrift på skolen i nærheten av byggeplassen. Dette må derfor særskilt behandles videre knyttet til ivaretagelse av SHA. TE står ansvarlig for rutiner og fysiske løsninger som sikrer effektivt skille mellom elever og byggeplass. TE må sørge for at byggeplassen sikres tilstrekkelig med gjerder. Elevene skal ha tilgang til så mye av uteområdene som mulig, og anleggsområdene må derfor avspærres slik at dette blir ivarettatt. Alternative adkomster med tydelig skilting for elevene og lærerne, samt andre som blir berørt av arbeidene, må opprettes og ivaretas gjennom hele prosjektet.

Trafikk og trafikkavvikling vil være en vesentlig faktor som må hensynstas i byggeperioden. Prosjektet er lokalisert like ved snuplass for skolebuss.

Spesielt før og etter skoletid vil det være en del trafikk med tanke på bringing og henting. Også skolebuss må hensynstas ved utarbeidelse av riggplan og midlertidige adkomster. TE står ansvarlig for rutiner og fysiske løsninger som sikrer trygg adkomst for skolebuss, ansatte og besøkende ved skolen samt levering og henting som utføres av foresatte.

TE må også ta spesielle hensyn til naboer og nærmiljøet, ved arbeid på området. Ved arbeider etter skolestart skal det også tas hensyn til elever og læreres arbeidsmiljø. Det skal utarbeides en støyprognose for anleggsperioden. Prognosen skal utarbeides iht. retningslinje T-1442/2012 kapittel 4. Rutiner for varsling og informasjon skal følge anbefalingene i retningslinjen. Støyende arbeider bør ikke overskride anbefalte grenseverdier i retningslinje T-1442/2012. Arbeid som forårsaker støy og støv må i størst mulig grad utføres utenom skoletiden. Ved overskridelse skal kommunelegen og de berørte varsles i tråd med rutiner beskrevet i T-1442. Om nødvendig må entreprenør bekoste støvbegrensende tiltak.

Støyende arbeider er ikke tillatt mellom kl. 19:00 og kl. 07:00 på ukedager. Støyende arbeider er heller ikke tillatt mellom kl. 18:00 og kl. 10:00 på lør- og søndager samt helligdager.

3.2 Risikoanalyser

Byggherren, SHA-koordinator(ene) og de prosjekterende skal foreta risikoanalyser i forbindelse med planlegging og prosjektering. I tidligfase er det foretatt en overordnet gjennomgang av aktuelle risiko i prosjektet. Arbeidsoperasjoner eller forhold som er vurdert å være spesielle for dette prosjektet og som innebærer risiko er medtatt i tabellen under. Det er tatt utgangspunkt i listen som fremgår av Byggherreforskriftens § 8c, og i tabellen er det fra

SIKKERHET, HELSE OG ARBEIDSMILJØ (SHA) SHA-PLAN

listen medtatt relevante punkter for prosjektet, samt andre vesentlige usikkerheter som særskilt må behandles videre knyttet til ivaretagelse av SHA/HMS og risikoanalyser.

Arbeid i høyden

Det er ikke tillatt å benytte stiger/trøer til å utføre arbeid i høyde over 2 meter.

Det presiseres at kjent og gjentagende risiko, dvs. risikofylte arbeider som er "vanlige" i byggeprosjekter ikke er med i denne tabellen da dette er forhold som den enkelte virksomhet skal håndtere som del av eget internkontrollsystem. Forholdene som er medtatt i tabellene er risikoforhold som er spesielle for prosjektet som følge av valg byggherren har gjort, spesielle forhold ved tomten osv.

Nr.	Aktivitet/forhold	Spesifikke tiltak	Ansvar	Utført
1	Skole og SFO i drift rundt bygge plassen	Det skal tas særskilt hensyn til skolens elever i tidsrommet når elevene er ute eller kommer til/går fra skolen	Entreprenør	
2	Sikring av tredjepart ved ferdsel i områdene rundt byggeplassen	Byggegjerdet skal etableres og sikres mot ferdsel på byggeplass av 3. person. TE må kontrollere daglig at byggeplassen er tilstrekkelig avstengt før og etter arbeidsutførelse.	Entreprenør	
3	Arbeid nær høyspentledninger og elektriske installasjoner.		Entreprenør	
4	Arbeid nær eksisterende vann- og avløpsledninger	Ref. pkt 6	Entreprenør	
5	Anleggstrafikk og annen trafikk til og fra byggeplass, samt inne på området.	Spesielle hensyn til skolebarn og 3. person ved inn og utkjøring der TE må gjøre en risikovurdering for deres leveranser. Forsvarlig kjøremønster skal inngå i riggplan og ved endringer skal ny vurdering utføres. Det må etableres mottakskontroll og rutiner for leveranser til og fra byggeplassen for å unngå unødig oppsamling av kjøretøy utenfor anleggsområdet som medfører risiko for 3.part. TE skal etterstrebe å skille trafikk for å unngå konflikt menneske/maskin.	Samordning mellom BHO og TE	
6	Arbeid som innebærer bruk av sprengstoff	BH skal ha oversendt sprengning- og postplan i rimelig tid før oppstart av sprengningsarbeid. Spesielle hensyn til 3part	Entreprenør	

SIKKERHET, HELSE OG ARBEIDSMILJØ (SHA) SHA-PLAN

7	Arbeid som innebærer at personer kan bli skadet ved fall eller fallende gjenstander.	Kollektive sikringer skal prioriteres framfor personlige sikringer. Ved avgrensning av områder med farer for fall eller fallende gjenstander skal dette merkes med skilt på oppmerket område.	Entreprenør	
8	Arbeid med montering og demontering av tunge elementer.	Bruke samband til kommunikasjon på forståelig språk om sikt ikke er tilstrekkelig, TE skal gjennomføre risikovurdering før oppstart av arbeider med montering av tunge elementer med alle involverte parter, ved endrede forutsetninger i utførelsen skal ny vurdering gjøres.	Entreprenør	
9	Arbeid hvor arbeidstakere kan bli utsatt for ras	Det må tas hensyn til rasfare fra fjellskjæring og forhindre at arbeidere går inn i området som har overhengende fare, med kollektiv sikring.	Entreprenør	
10				

Listen er ikke uttømmende og må prosjekt tilpasses. Det skal gjennomføres en risikovurdering i henhold til listen som fremgår av ovenstående tabell. Risikovurderingen må detaljeres av totalentreprenør, som også angir risikoreduserende tiltak. Det er kun spesifikke tiltak for dette prosjektet som skal inngå i SHA-planen jfr. § 8 i BHF.

De prosjekterende skal foreta risikovurderinger av valgte løsninger. Det poengteres at det kun er risiko som ikke har kunnet bli prosjektert bort som skal medtas. Risikovurderingen skal angi **hva, hvor og når** risikoen vil oppstå – og hvem som er involvert i arbeidsoperasjonen. Dersom de avdekker spesielle risikoforhold, skal disse meddeles byggherren. Koordinator for prosjektering skal sørge for at tabellen over oppdateres med spesielle risikoforhold som avdekkes av de prosjekterende i planlegging og prosjektering.

Etter gjennomgang og vurdering av risiko knyttet til arbeid som kan innebære fare for liv og helse, skal entreprenøren ved behov gjennomføre risikovurderinger for gjennomføringsfasen med dette utgangspunktet.

3.3 Forebyggende tiltak

Det skal utføres sikker jobbanalyser (SJA) som identifiserer risiko for ulykker i bestemte arbeidsoperasjoner. Det skal legges vekt på å finne tiltak som reduserer sannsynligheten for at noe skal gå galt. Dersom dette ikke er mulig eller tilstrekkelig, må en finne tiltak som reduserer konsekvensen dersom noe likevel skulle skje.

SIKKERHET, HELSE OG ARBEIDSMILJØ (SHA) SHA-PLAN

Det er totalentreprenørens sitt ansvar å gjennomføre en SJA hvor dette er påkrevet av en eller flere aktører i prosjektet, og det er en forutsetning at alle involverte deltar i gjennomføringen av en SJA. Ved endringer i arbeidsoperasjonen eller der forhold i SJA ikke samsvarer med faktiske forhold krever dette ny gjennomgang av SJA.

4 AVVIKSHÅNDTERING

Rutinene for avvikshåndtering forutsetter at alle virksomheter på byggeplass har et fungerende internkontrollsystem med tilpasninger til prosjektets SHA-plan. Som del av internkontrollsystemet skal alle ha rutiner for oppfølging av avvik.

Avvikene kan grovt sett deles inn i følgende to hovedkategorier:

1. Avvik fra SHA-planen
(forhold knyttet til organisasjon, fremdrift, risiko, avvikshåndtering)
2. Avvik fra forskrifter, SJA og arbeidsinstrukser
(uønskede hendelser)

4.1 Avvik fra SHA-planen

Avvik fra SHA-planen vil som regel gjelde forhold som byggherren er ansvarlig for etter byggherreforskriften.

Avvikene skal meldes til KU som skal registrere avviket i Avvikshåndteringssystemet, følge opp at nødvendige tiltak gjøres og lukke avviket.

4.1.1 Rapportering

Hovedbedrift skal hver måned analysere avvikslogg for egen virksomhet og sine underentreprenører og rapportere på skjema for månedsrapport til KU innen den 5. i påfølgende måned. Det vil si at rapport for januar leveres innen 5. februar osv.

Hovedbedrift skal månedlig rapportere til KU i skjema Månedsrapport for SHA fra Hovedbedrift til KU.

4.2 Avvik fra forskrifter, SJA og arbeidsinstrukser

SIKKERHET, HELSE OG ARBEIDSMILJØ (SHA) SHA-PLAN

Denne type avvik vil heretter omtales som **uønskede hendelser**. Uønskede hendelser omfatter ulykker, nestenulykker og farlige forhold.

Ved avvik av planlagte arbeidsoperasjoner eller der faktiske forhold ikke stemmer overens med SJA, forskrifter og eller arbeidsinstrukser skal det gjøres en ny SJA som tilfredsstillende krav.

Alle på byggeplass har et selvstendig ansvar for å rapportere uønskede hendelser til sin arbeidsgiver. Arbeidsgiver skal håndtere disse i henhold til rutiner i eget internkontrollsystem med oppfølging i form av tiltak, lukking og loggføring av avvikene. Enkeltpersonforetak rapporterer avvik direkte til sin kontraktspart som må håndtere disse avvikene.

Vernerunder

Kontroll for øvrig gjøres gjennom faste vernerunder, vernerunder utføres minimum hver 2. uke. BH og TE kan vurdere å øke hyppigheten til ukentlig dersom en anser dette nødvendig. Hovedbedrift er ansvarlig for gjennomføringen av vernerundene. **Byggherre og SHA-koordinatorer skal alltid innkalles, og få kopi av referat.** Lukking av avvik fra verneprotokollen skal gjennomføres innen rimelig tid, senest innen neste vernerunde. Ved alvorlige avvik der det er overhengende fare skal det iverksettes strakstiltak.

Distribusjon

SHA-planen skal være lett tilgjengelig for arbeidsgivere og arbeidstakere på bygge- og anleggsplassen.

Planen skal til enhver tid oppbevares i papirform på byggeplass. Det er krav om at planen skal være kjent for alle arbeidsgivere og arbeidstakere som utfører arbeid på bygge- og anleggsplassen.

Ved bruk av arbeidere med annet språk enn Skandinavisk, skal Hovedbedrift trykke denne SHA-plan på engelsk eller på det språk som kreves for at alle arbeiderne fra land utenfor Skandinavia skal forstå innholdet i den. SHA-plan skal være tilgjengelig i papirform på alle språk.

Bekjentgjøring skjer ved arbeidets oppstart i oppstartsmøtet og nedfelles i møtereferatet, og deretter underveis i byggemøter og nedfelles i byggemøtereferater når det skjer endringer i planen.

Rent, tørt bygg (RTB)

Byggeplassen skal følge prosedyrer for «Rent, tørt bygg», også kalt RTB. Prinsipp må følges i både planlegging og prosjektering av byggingen. Målet med RTB er blant annet ren og tørr byggeplass, bedre arbeidsmiljø, bedre sikkerhet og mindre risiko for fuktskader.

SIKKERHET, HELSE OG ARBEIDSMILJØ (SHA) SHA-PLAN

RTB inkluderer blant annet krav om rutiner for rent bygg, med kontinuerlig rydding og fast renhold. Smussoppsamling må etterstrebtes å holdes lokalt ved de støvende arbeidene. Tørt bygg må sikres med tildekking av materialer, samt uttørking og måling av fuktinnhold før innkledning med dampsperre/dampette sjikt.

Grensesnitt mellom entreprisene defineres av totalentreprenør for klare ansvarsforhold. Totalentreprenør må også utpeke ansvarlig for oppfølging og kontroll. Rutiner, utfylling av sjekklister, inkl. fukt- og støvmålinger må følges opp. Ansvarlige for RTB deltar på vernerunder. Byggherre og SHA-koordinator skal alltid innkalles, og få kopi av referat. Se «RTB-håndboken» fra RIF for ytterligere informasjon.

Sikkerhetsdatablad for kjemikalier (SDS)

Alle sikkerhetsdatablad skal foreligge i papirformat lett tilgjengelig for alle arbeidstakere og skal oppdateres etter hvert som kjemikalier eller produkter tilføres eller fjernes.

Minimumskrav til personlig verneutstyr under hele byggeperioden

Krav til synlighetsmarkert arbeidstøy klasse 3. overdel

Krav til hjelm NS- EN 397

Krav til tette vernebriller ved arbeid som krever beskyttelse av øynene

Krav til vernesko med spiker-tråkk og vernetupp

Andre krav trer inn ved særskilte arbeidsoperasjoner (anvisninger i sikkerhetsdatablad, instruksjoner, mm.)

Dersom hovedentreprenøren sine retningslinjer for personlig verneutstyr er strengere enn anvist skal disse følges.

Brudd på sikkerhetsbestemmelsene

Ved brudd på sikkerhetsbestemmelsene gjelder følgende:

- Alvorlig brudd på sikkerhetsbestemmelsene skal arbeidstaker bortvises fra byggeplassen med skriftlig advarsel, varigheten må vurderes fra 14 dager til permanent bortvisning.
- Ved 1.gangsbrudd skal det gis en muntlig advarsel som må dokumenteres
- Ved 2.gangsbrudd skal det gis en skriftlig advarsel med samtale om mulig bortvisning.
- Ved 3.gangsbrudd skal vedkommende arbeidstaker bortvises fra byggeplassen varigheten må vurderes fra 14 dager til permanent bortvisning.

Byggherren har anledning til å bortvise personer ved alvorlige brudd på sikkerhetsbestemmelsene.

SIKKERHET, HELSE OG ARBEIDSMILJØ (SHA) SHA-PLAN

Særskilt oppfølging av påseplikt med kontroller

I utførelsesfasen kan BH velge å gå i dialog med skatt-vest om kontroller av arbeidsgivere og arbeidstakere som medfører åpenhet og dialog for å unngå sosial dumping.

Krav til totalentreprenør og dens underentreprenører, ved kontroll skal:

- Arbeidstakere oppholde seg på byggeplassen i arbeidstiden til kontroll er gjennomført,
- Entreprenører gi fullmakt for innhenting av informasjon av bedriften og dens arbeidstakere på forespørsel
- Arbeidstakere framlegge godkjent HMS-kort
- Utenlandske arbeidstakere framlegge Nasjonalt ID-kort
- Norske arbeidstakere framlegge legitimt ID-kort
- Arbeidsgiver framlegge arbeidsavtaler/kontrakter på forespørsel
- Arbeidstakere/arbeidsgivere gi informasjon om lønn på forespørsel
- Totalentreprenøren gi kopi av mannskapslistene (Skal også oversendes på forespørsel ved uavhengig kontroll).
- Reisende arbeidstakere vise til boforhold og forvente hjemmebesøk